

Rankeims- NYTT

For full kraft -

DESEMBER 1970

NR. 4 - 15. ÅRGANG

Gledelig jul!

At tiden flyr, er ingen ny erfaring. Jo eldre vi blir, desto kortere synes vi det er fra den ene jul til den neste. Med dette nummer av Ranheims-Nytt — nr. 4 1970 — avsluttes 15. årgang av vår bedriftsavis, noe som iallfall undertegnede har vondt for å forstå. Hvor er det blitt av alle disse årene, og hva fikk vi ut av det siste?

1970 møtte vi med ganske stor optimisme, selv om noen skyer tegnet seg mot horisonten. Vi ble fortalt at det var høykonjunktur, ordresituasjonen innen hele industrien var uvanlig god og utsiktene for prisstigning for våre produkter de beste. Og hvorledes gikk det så?

Jo, det ble stor virksomhet innen hele treforedlingsindustrien og et par prispålegg, men så var det som luften gikk ut av ballongen. Omkostningene til arbeidslønn, virke, brensel og de fleste materialer steg raskere enn inntektene, og utpå høsten kunne vi bare konstatere at de såkalte «gode tider» hadde vært en «mengdekonjunktur».

Vi håper å kunne avslutte det gamle år med et noenlunde godt resultat. Men omkostningene fortsetter å stige, og det er mikroskopiske utsikter til ytterligere prispålegg med det første. Tiden vil vise i hvilken grad vi evner å møte de økende omkostninger ved bedre planlegging, mere rasjonell drift og utnyttelse av markedene.

I løpet av året har vi fått flere strenger på vår bue. Bølgepapp- og kassefabrikken er kommet godt i gang, og vil etterhvert gi gode bidrag til det hele resultat.

Våre store planer om utbygging av cellulosefabrikken er lagt på is etter at det ble kjent at vår store kollega i Nord-Trøndelag offentliggjorde sin beslutning om å bygge ny sulfatcellulosefabrikk i Skogn. Det er ingen grunn til å skjule at dette var selve bomben som satte året 1970 i fokus. Intens virksomhet fulgte med henvendelser til myndighetene. Vi fikk besøk av Stortingets industrikomité og alt var på det uvisse. I skrivende stund er de to partene på talefot. Intimt samarbeide er øyensynlig det eneste riktige i en situasjon hvor man kunne risikere den uheldigste løsning: To cellulosefabrikker i landsdelen med begrenset virkesgrunnlag. Nå er det gode utsikter til å finne den beste løsning ut fra et helhetssyn. Og ett er sikkert — Ranheim Papirfabrik vil bestå og utvikle seg videre.

La meg på bedriftens vegne få takke våre ansatte, medarbeidere og forbindelser i inn- og utland for enhver god innsats i det gamle år og ønske dem alle

GLEDELIG JUL OG GODT NYTT ÅR!

Th. Overvåren

Bedriftsavis for A/S RANHEIM PAPIRFABRIK RANHEIM

Innhold:

	Side
Redning for verden	1
Av R.P.s historie	3
Orientering om tomte- og boligspørsmål	5
Intervju med Erik Lie ..	7
Ranheims-parken	9
Kondisjon, stress og arbeidsulykker	11
På fabrikkveien	12
Skadestatistikk	13
Hytteiere	15
Personalialia, sport, revyer m. m.	

✱

Omslagsbildet:

Juleforberedelser på
papirlageret

✱

Redaksjonskomiteen:

Th. Overwien
E. Ahlberg
T. Barstad
K. Hilmarsen
A. Wæraas

Redaktør:

B. Moksnes

Redning for verden

Vi er alltid skeptiske når det lanseres lettvinne patentløsninger av store problemer. Og av slike er det mange i dag. Ja, så mange at stadig fler synes å gi seg håpløsheten i vold hvor all tanke på en meningsfylt fremtid er oppgitt. Og det er de — og de er ikke få — som anser dette for å være den eneste realistiske holdning.

Det er i en verden hvor situasjonen er slik, og hvor holdningen til den er slik, juleevangeliet vil inn. Det vil inn idet det gir seg ut for å være løsningen av verdens nøkkelproblem som trekker de mange mindre etter seg. Han som kommer, bærer et navn som synes å sprengte enhver realitetssans, nemlig verdens frelser, redningsmannen.

For å nå sitt mål går han den lange og møysommelige vei om det enkelte menneske: «Så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn den enbårne for at hver den som tror — — ». Hver enkelt av oss er en del av den verden Gud vil redde. Derfor begynner han med den enkelte. Den som tror på ham, er en som både innrømmer at han lever sitt liv gult

og utleverer seg selv til Jesus Kristus som den eneste som kan gjøre det under som må til for at livet skal bli annerledes. Den som tar imot ham, gjør han til noe helt annet enn hva han var før, nemlig et Guds barn.

Redningen av verden strander ikke på at den er umulig, men på at vi ikke vil ta på oss de omkostninger den krever. Her må nemlig noe drastisk til. Jesus selv uttaler det slik: «Den som søker å frelse sitt liv, skal miste det, og den som mister det, skal berge det.» Den som tviholder på sin livsform og ikke vil ut av den, kan ikke reddes. Det er nettopp den vi må ut av om livet skal bli nytt. Og det er det julens gave, Jesus Kristus, utfordrer oss til.

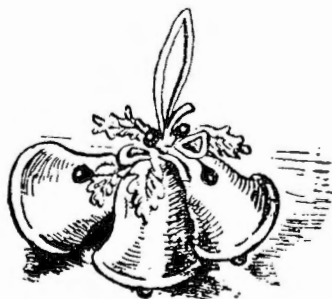
Den løsningen av vårt problem som juleevangeliet tilbyr, er derfor ikke lettvin, slik mange oppfatter det. Den kostet Jesus livet. Og den ville være helt umulig om ikke han ga oss kraft til å bryte med synd og til å leve etter Guds vilje. Og det ville i det hele tatt ikke være noen løsning for oss om vi skulle vente til verden ble et paradys før vi kunne få noe ut av livet. Men midt i en verden som er ond, gir han den som tar imot ham, en fred, en glede og et håp som ingen kan ta fra oss.

Kristus er Frelseren fordi han både kan gjøre verden annerledes og fordi han kan gjøre livet annerledes for oss mens verden er som den er.

Med ønske om en god jul.

Hilsen

Per Kne

Av Ranheim Papirfabriks historie

(Forts. fra nr. 2 1970)

1928

Enhver bedrift hvis produksjon vesentlig må være innstilt på eksport, må sees med verdenskonjunktorene som bakgrunn. I bransjetidsskriftet «Papirjournalen» får året 1928 karakteristikken trengselsår for papirindustrien i alminnelighet, prisfall for eksporten, som kun i meget liten grad ble kompensert ved fall i det hjemlige prisnivå, videre overproduksjon. Vi skal se nedenfor at denne fremstilling ikke stemmer med forholdene på Ranheim.

Det var ikke der skoen trykket for oss. Det var manglende økonomisk evne til å få fabrikken bragt i moderne stand som var den tunge bremse. De mindre ombygginger av sileri, kollerganger og hollendere, som var påbegynt ble fullført, men sodahuset, kokeriet og huggeriets gammeldagse avdelinger kunne det ikke gjøres noe med. For den største post, anskaffelse av ny papirmaskin, så det håpløst ut. Spørsmålet var stadig oppe til drøftelse og utredning, bl. a. ved en grundig undersøkelse av maskinen ved utenforstående fagfolk, som kom til det resultat, at «der på maskinen i dens nuværende stand ikke kunde kjøres et jevnt papir, egnet for cementsekker eller andre spesialiteter. Herrene anser en ombygning av maskinen for urasjonell. Maskinen har hovedsakelig vært beskjeftiget med ordinær wrapping for det engelske marked. Da dette marked som følge av importtolden og forventet ny innenlandsk produksjon av kraftpapir i England antagelig etterhånden vil forsvinde, må man regne med at produksjonen fra den gamle papirmaskine ikke kan finde avsetning til lønnende pris påkrevet å søke å skaffe tilveie den nødvendige kapital for innsettelse av en ny papirmaskine»

Tross alt dette var fabrikken i full drift hele året med unntagelse av 3 ukers stans mai/juni på grunn av vannmangel. Året 1928 var et særlig

vannfattig år. Allerede i januar fikk man en særavtale med grunneierne omkring Jonsvatnet om midlertidig senkning av vannstanden. Men likevel var magasinet i Jonsvatnet tomt allerede i midten av mai, og nedbøren uteble. Heldigvis hadde man i april anskaffet nødvendig maskineri for reservekraft, som kunne tas i bruk i begynnelsen av juni, etter at fabrikken hadde stått i 3 uker. Reservekraften kom fra et permanent anlegg, og ved dette regnet man med å kunne spare så mye på vannføringen at tilstrekkelig kraft kunne være sikret til enhver tid. Utgiftene til reserveanlegget, kr. 100.000,—, svarte til hva en måneds driftsstands ville koste. I de siste måneder av 1928 disponerte man også en del spillkraft fra Trondheim Elektrisitetsverk.

Ved denne henimot kontinuerlige drift ble produksjonen 11 120 tonn pakket papir, og det med en ytterligere senkning av produksjonsprisen, fra kr. 341,70 pr. tonn i 1927 til kr. 308,30 i 1928. Alle enkeltposter på driftens utgiftsside gikk ned, unntatt økning på et par mindre poster, kraft og reparasjoner. Bestemmelsen om indeksregulering hadde bevirket et nedslag i lønningene på 4 prosent fra våren 1928. Tariffavtalen ble forlenget for 2 år.

For salget betegnes året 1928 å ha vært ganske tilfredsstillende. Bl. a. som følge av streik i Sverige kom prisene noe opp. Vanskelighetene lå i salget av produktet fra papirmaskin I med dens ujevne kvalitet. Som nevnt måtte man være forberedt på at England etterhvert ville falle bort som avtaker av dette papir, og så sto man der med Gammel-Etta. På de kontinentale markeder var det nemlig meget vanskelig å få avsatt maskinens tykke, uglittede papir. På disse markeder lyktes det dog å komme mere inn med de andre kvaliteter.

Arbeidet med å få i stand internasjonalt samarbeid Norge—Sverige—Finland ble tatt opp, men førte ikke til annet resultat enn avtale om utveksling av statistikk. Det skulle vare

enda 4 år før det ble noe effektivt ut av det — Scankraft.

Vi skulle etter foran anførte vente et rimelig bra utbytte av 1928. Regnskapet viste også et pent overskudd på kr. 293.000,—, derav ble 250.000,— avskrevet på maskiner osv., intet utbytte delt ut.

(Forts.)

KURS — BEDRIFTSDEMOKRATI

Papirarbeidernes tillitsmannsutvalg for Trøndelag arrangerte et 2 dagers kurs på Verdal Hotell i tiden 26. og 27. september 1970 om bedriftsdemokrati / selvstyrte grupper.

Deltakere til kurset var representanter for bedriftsledelsen ved papirfabrikkene i Trøndelag, tillitsmenn ved papirfabrikkene, representanter fra NAF's, LO's og AOF's distriktskontorer.

Foreleser første dag var sekretær Harry O. Hansen, LO-skolen, Sørmarka, med emnet: Demokrati i arbeidslivet — slagord eller realitet? Den samme foreleste også i emnet: Forsøk med selvstyrte grupper som ledd i demokratiseringen av bedriftslivet.

Etter ordskifte ble deltakerne inn delt i grupper og fikk som gruppeoppgave: Er systemet med selvstyrte grupper noe for oss, og hvordan kan det i tilfelle innpasses i bedriftsorganisasjonen?

Foreleser andre dag var avdelingsleder Arne Hoås og tidligere klubbformann Odd Fossli fra Nobø Fabrikker, avd. Hommelvik, som redegjorde for arbeidet med selvstyrte grupper ved samme avdeling, og besvarte også spørsmål fra kursets deltakere.

Kurset ble avsluttet med ordskifte og gruppebesvarelser.

Ranheim Papirfabrik var representert ved overingeniør Møller og personalsjef Hilmarsen. Ranheim Arbeidsmannsforening var representert ved Peder Myhre, nestformann Egil Gipling, Ingeborg Knutsen, Arnfinn Knutsen og Ingvar Amundsen.

PRESSEMELDING

I møte i Bedriftsutvalget den 21. august 1970 ble det gitt en orientering om et eventuelt samarbeid mellom Nordenfjelske Treforedling A/S og vår bedrift. Det har i den senere tid vært ny kontakt mellom de to bedrifter for å klarlegge mulighetene for et samarbeid, og for å komme videre i saken vil den med det første bli behandlet i representantskap og styre i Nordenfjelske Treforedling A/S. I den anledning vil der den 18. november 1970 bli sendt ut følgende pressemelding:

«Nordenfjelske Treforedling A/S og A/S Ranheim Papirfabrik ønsker å meddele følgende for å unngå uønskede rykter og spekulasjoner i forbindelse med de diskusjoner som føres om et eventuelt fremtidig samarbeid mellom de to selskaper:

Nordenfjelske Treforedling A/S og A/S Ranheim Papirfabrik har i lengere tid søkt å klargjøre muligheten for et nærmere samarbeid, først og fremst i forbindelse med realiseringen av en felles cellulosefabrikk for dekning av begge bedrifters nåværende og fremtidige cellulosebehov.

Under disse drøftelser er spørsmålet om visse former for sammenslutning av de to selskaper brakt på bane. Begge parter er enige om å undersøke disse muligheter nærmere. Undersøkelsene må nødvendigvis ta tid. Før disse er gjennomført, er det ikke mulig å si noe nærmere om resultatet.»

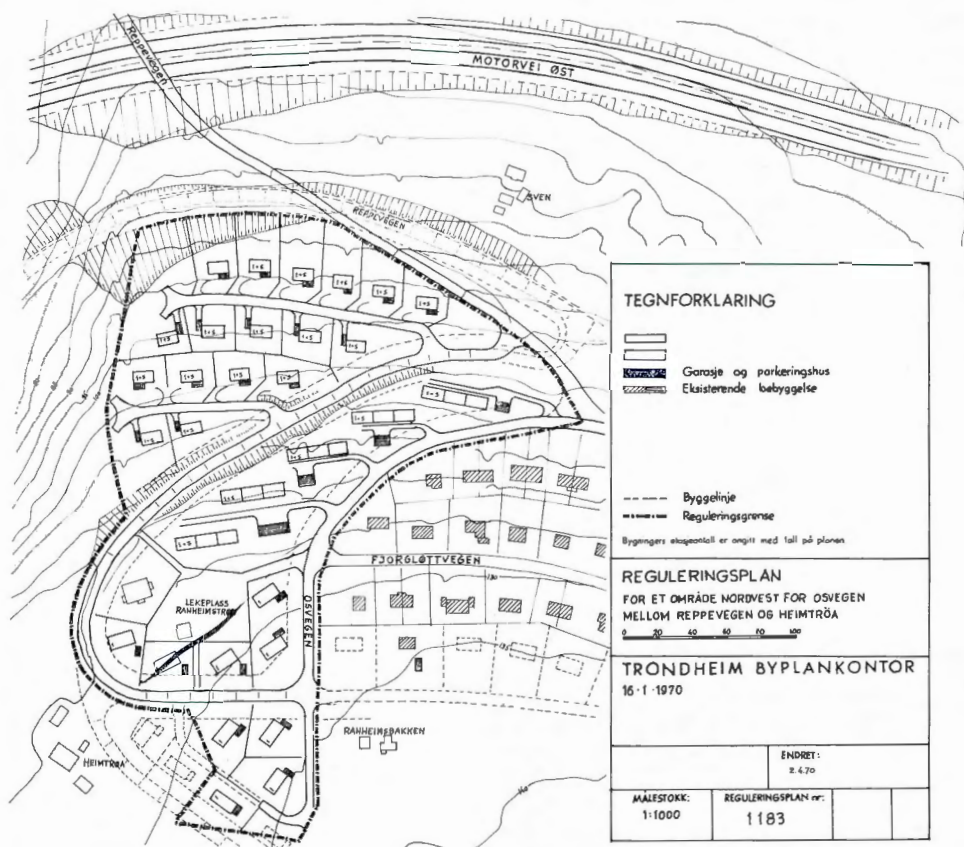
Ovenstående ble meddelt Bedriftsutvalgets medlemmer 17/11 1970.

Så snart det foreligger noe nytt i saken, vil dette bli bekjentgjort.

Th. Overwien

En orientering om tomte- og boligspørsmål

Som det tidligere har vært orientert om gjennom Bedriftsutvalget, er det først og fremst to prosjekter som vi venter skal gi resultater i løpet av neste år. Det er for det første vårt tomteområde på Reppe som skal bygges, og for det annet de leiligheter vi er stillet i utsikt på området ved Teglverket ved omkjøringsveien.

Når det gjelder tomteområdet på Reppe, tar vi denne gang med en skisse av området, hvor det område som er godkjent for bygging er markert. Som det fremgår av tegningen, er skråningen nedover mot Reppeveien beregnet for enkeltboliger på én

etasje pluss sokkel. Området strekker seg videre oppover mot og forbi Ranheimstrøa, hvor det også er beregnet boliger i rekker bestående av én etasje pluss sokkel, mens det innover platået kun er beregnet én etasje.

Ved bedriften er det nedsatt en egen styringsgruppe som for tiden utreder hvorledes området best kan utnyttes, både når det gjelder det rent tekniske, økonomiske og hvorledes tomtepolitikken må legges opp for fremtiden. Vi skal prøve å belyse noe nærmere hva det her tenkes på.

Når det gjelder den beste tekniske og økonomiske utnyttelse av området, er det helt klart at oppføring av enkelthus, hvor den enkelte person selv skal stå for valg av boligtype og selv sørge for oppføring av denne, vil falle langt kostbarere enn om området settes bort som en entreprise med eksempelvis en seriebygging av husene, men hvor den enkelte har muligheter for valg av boligtype innen en viss ramme. En slik seriebygging vil trekke prisene ned, noe som selvfølgelig vil komme den enkelte til gode.

Likeens er vi tvunget til å vurdere om den tomtepolitikk som til nå har vært ført er forsvarlig for fremtiden. Den store turn-over vi etter hvert har fått blant våre ansatte tilsier at en forandring må til. Vi vet i dag at vi arbeider med begrensede tomtemuligheter, og når disse er utbygget, har man ikke mere til disposisjon. For derfor å kunne sikre husvære for våre ansatte i fremtiden, må vi forsøke å finne frem til en ordning hvor disposisjonsretten til boligen vil være knyttet til ansettelse ved bedriften. Disse spørsmål er for tiden under utredning, og vi håper å kunne finne frem til ordninger som så vel bedriften som de ansatte vil være tjent med i fremtiden.

Det avgjørende for når bebyggingen av området kan ta til er hvor fort kommunen kan klargjøre området. Først og fremst dreier det seg her om vanntilførsel, hvor det er planlagt å føre en ny hovedvannledning inn i området. Likeledes dreier det seg om klargjøring av kloakkspørsmålet og som det går frem av tegningen, skal det også stikkes ut og bygges en del nye veler. Så fremt kommunen får klargjort området til neste sommer, kan vi regne med å starte bebyggingen i 1971.

Vi er gjennom boligbyggelaget Nye Trondheim, som nevnt, stilt i utsikt å få kjøpe 18 leiligheter, og vårt styre har bevilget de nødvendige midler til anskaffelse av disse. Prosjektet er, så vidt oss bekjent, blitt noe forsinket, men vi regner med at en del av leilighetene i alle fall blir klare fra 1971. De leiligheter vi har bestilt vil bestå av 3- og 4-værelses leiligheter.

Vi bør vel også nevne at vi får ytterligere 16 hybelleiligheter i Dalsminde Borettslag. Vi regner med å få overta disse etter hvert som de blir ledige fremover. Dessuten har vi gjennom annonser og svar på annonser klart å skaffe oss en del avtaler om leie av hybler hos private husiere.

Det spørsmål som først og fremst mange av våre ansatte er opptatte av er om de kan regne med å bli hjulpet eller ikke. De søkelister vi har, både når det gjelder tomter, leiligheter og hybler, er nå reviderte, idet den enkelte søker har vært kontaktet for å få ajourførte data samt at avdelingsledelsene har fått gi sine uttalelser. Så snart de viktigste momenter i det forannevnte er noe nærmere avklart, vil vi således forsøke å orientere den enkelte søker om hva han kan regne med. Vi håper å kunne komme tilbake til dette så snart som mulig. Det er imidlertid allerede nå klart at antallet søkere langt overstiger det antall boligenheter vi kan regne med å få til disposisjon. Derfor er det all grunn til å understreke at den enkelte boligsøkende selv må gjøre sitt ytterste for å prøve og komme over aktuelle prosjekter og ikke utelukke stole på at bedriften skal klare å løse alle problemer. Ved at vi i fellesskap setter alle krefter inn, er vi overbevist om at vi kan se den nærmeste tid fremover adskillig lysere i møte enn vi hittil har kunnet.

Kjell Hilmarsen

* * *

Intervju med konsulent Knut Erik Lie i Vern og Velferd

Konsulent Knut Erik Lie

Konsulent Knut Erik Lie holdt 3.-5. november et kurs i vernearbeid ved bedriften. Deltagere var formenn og verneombud fra våre respektive avdelinger. Det var alminnelig enighet blant kursdeltakerne om at vi hadde fått mange nyttige impulser i løpet av kurset. Vi regner med at vi har fått et godt grunnlag for å effektivisere vernearbeidet ved bedriften.

Vi benyttet anledningen til å veksle noen ord med *Knut Erik Lie* på tampen av kurset. Vi spurte Lie hvilket inntrykk han hadde fått av «vernestandarden» ved bedriften. Lie syntes at man i de fleste avdelinger hadde vært relativt flinke til å skjerme og verne farlig utstyr. Når det gjaldt orden på arbeidsplassen sto det etter hans mening litt tilbake for det ønskelige på de fleste plasser. Han hadde ved flere anledninger observert rørstumper, plankestumper o. lign. i ferdselsgangene. Han mente også at dårlig belysning, spesielt i deler av

cellulosefabrikken representerte et alvorlig faremoment.

Årelang erfaring hadde vist at 70 prosent av arbeidsulykkene skyldes feilaktig mental innstilling hos den skadede. To av de alvorligste arbeidsulykkene ved Ranheim Papirfabrik i 1970 resulterte i skader på relativt nyansatte arbeidere. I disse to tilfellene og i enkelte andre tilfeller er nok mangelfull erfaring og opplæring en del av årsaken, men det er påfallende hvor mange gamle «rever» som blir skadet. Dette skyldes først og fremst at den enkelte ansatte ikke er vernebevisst nok.

— Hva kan vi så gjøre for å bedre vernebevisstheten, Knut Erik Lie?

— Først og fremst mener jeg at man må forsøke å få bedret tillitsforholdet mellom bedriftsledelse og de ansatte. Jeg har inntrykk av at man til en viss grad kaster ballen til hverandre også i vernearbeidet. *Vernearbeidet er mere enn noe annet et spørsmål om samarbeid.* Det er svært viktig at man i alle ledd i bedriften føler seg sikker på at toppledelsen er interessert i og engasjert i vernearbeidet. Det meste av vernearbeidet utføres imidlertid ved «fronten». Suksess i vernearbeidet avhenger i første rekke av at man klarer å få etablert et daglig samarbeid mellom verneombud og arbeidsleder. Vernearbeidet må bli en del av det daglige arbeidet og ikke arte seg som et skiptertak en gang imellom. Det er i det hele tatt viktig at vernearbeidet desentraliseres mest mulig slik at hver mann i prinsippet blir sin egen «sikkerhetsmann». Den tid som verneutvalg og verneleder måtte få frigjort på denne måte bør benyttes til mer omfattende informasjon og opplæringsvirksomhet. Man bør også i større utstrekning forsøke å gå inn i den planleggende fase, slik at man forsikrer seg om at det utstyr som anskaffes til bedriften er sikkerhetsmessig forsvarlig.

— Har vi råd til å drive vernearbeid, Knut Erik Lie?

— Ja, det er mange som spør meg om det. Jeg tør imidlertid minne om at vi har årlig 130 dødsfall som følge av arbeidsulykker. Vi får videre hvert år 1000 nye invalider, og det tapes 15.000 årsverk som følge av arbeidsulykker. I alt regner vi med at samfunnet taper ca. 1 milliard kroner hvert år som følge av arbeidsulykker. Jeg tør trygt si at når det gjelder vernearbeid så faller menneskelige, moralske og økonomiske interesser sammen. Det er god økonomi å drive vernearbeid. Derfor ser vi også at de mest veldrevne og økonomisk mest solide bedrifter ofte ligger først i løypa også når det gjelder vernearbeid.

E. S.

Fritid

Et av de mange krav og ønsker vi har i dag er mere fritid, og det kan være vel og bra, men er vi modne nok — eller skal vi si: Har vi forberedt oss nok til den mere fritid vi nå får etter hvert?

Fra 1. oktober 1970 ble gjennomført 40 timers arbeidsuke for våre 3-skifts arbeidere, og det er vel ingen som misunner 3-skiftarbeiderne dette skulle jeg tro.

For oss som kjører døgntkontinuerlig blir det jo i og med 40-timers-uka adskillig — ja, nesten dobbelt så mye fritid som tidligere, og selv om det for mange kan høres rart ut, så er det ikke så få som faktisk ikke vet hva de skal bruke fritiden til.

Det er vanskelig å skrive om dette uten at man kan bli misforstått, men saken er den at det er problemer for mange med å få disponert fritiden på en fornuftig og hyggelig måte for seg selv og sin familie.

En sak har alltid minst to sider, og det har også dette med fritid, for samtidig som dagspressen slår stort opp om mere fritid, leser vi på neste side om fritidsproblemer for både unge og gamle.

Ikke alle har like store fordeler og gleder i et velferdsamfunn, dessverre.

Ennå er det ikke alle som har enebolig, bil, motorbåt og hytte, og dermed ingen fritidsproblemer, men må bo sammentrengt i rekkehus og blokkhus, som i og for seg er gode hus å bo i, men som gir små muligheter for fritidssysler.

Dette med nedsatt arbeidstid er noe alle kategorier av arbeidslivet er, nær sagt, blindt enig i, selv om mange kan ha vanskelig for å forstå at det bare er fordeler med det, — men det ser nesten ut som man kvier seg for å diskutere dette åpent, for som jeg sier, man er redd for å bli misforstått.

Med det strenge arbeidsmarked vi har i dag, hvor alle slåss om arbeidskraften og overbyr hverandre på tvers av tariffen og avtaler, og hvor konkurranse på alle områder (ikke minst i vår industri) blir hardere og hardere og pålegg, restriksjoner og skatter øker jevnt og sikkert, både for de ansatte og bedriftene, er det ikke noe rart at flere og flere bedrifter får store vansker med å holde hodet over vannet, og i det lange løp er det vel et stort spørsmål om samfunnet er tjent med denne utvikling.

La oss være enig om at mere fritid vil vi ha, men da må vi også være oppmerksom på at vi alle må være med og betale for denne friheten.

La gå med at dette ikke er populært kost, men at problemene er der for mange, det er sikkert.

T. B.

— Skulle vi ikke heller gå i det fine været? —

RANHEIMSPARKEN

Musikkstevne i Ranheims-parken 11.—12. juli 1936

Sankthanshelga 1917 var en stor helg for ranheimsfolket. Daværende disponent Lundberg hadde lovet bedriftens ansatte en fest, og denne festen ble arrangert sankthanshelga 1917 i forbindelse med at fru Lundberg fylte 50 år.

Alle ansatte med fruer var invitert og et musikkorps fra Trondheim besørgtet musikken.

Det ble ryddet en plass i Ranheimsskogen (øverst i Ranheimslia) da det ikke var stort nok lokale på Ranheim for så mange festdeltagere. Her ble pusset og pyntet, oppsatt boder og toaletter og et musikkpodium, og alt lå vel til rette for alle tiders fest.

Kvelden opprørt og festkledde mennesker strømmet til, — men regnet strømmet enda kraftigere ned, og ikke bare i skurer, men sammenhengende hele kvelden og natten.

Regnet klarte ikke å ta knekken på festdeltakerne, og humøret var på topp hele tiden.

Her var mye god mat og drikke og god underholdning.

Det var bestemt at hvis været bedret seg skulle festen fortsette sankthansdagen — og dagen opprørt med strålende sol.

En ting var avglemt, og det var musikk, og nå var gode råd dyre. Et lyst hode kom da på at vi hadde da musikkorps på Ranheim, og i en fart ble 10—12 musikere trommet sammen. Og fest ble det som sa seks, for nå var hele familien med stort og smått med.

Denne sankthansaften ble opptakten til en ny epoke i underholdningsbransjen på Ranheim, — for plutselig hadde man oppdaget at her var alle tiders plass for både store og små.

Det ble Ranheim Musikkforening som fikk gleden av ansvaret for Ranheimsparken, og i 1922 ble det opprettet kontrakt mellom bedriften og Musikkforeningen, og denne kontrakten har nå bestått i 48 år.

I årenes løp har det vært et utall av tilstelninger av ymse slag, og spesielt i perioden fra 1936 — 1940 og fra 1945 til 1960 var Ranheimsparken et av de beste friluftsstedene i hele Trøndelag.

Her har vært arrangert flere store musikkstevner, sangerstevner, avholdsstevner, misjonsstevner, sanitetsstevner, dansekonsurranser osv.

Fredssommeren 1945 var nok den som huskes best av alle med en enestående tilslutning til alle tilstelninger i parken, og mange av ranheimsjente fikk nok den store skjelden den sommeren da de svingte seg i en feiende flott wienervals eller en flat tango i armene på en gnistrende svart smekker jugoslav — eller en flott, stilig «svensk-soldat».

Å jo, san, det er nok minner som mange husker med stille vemod og et lunt smil.

— — —
Tidene forandrer seg og vi med. Likeså når det gjelder underholdning og dans. Ranheimsparken klarer nok ikke å tilfredsstille nåtidens krav og behov. Tenk bare på parkeringsplass for 1000 festglade ungdommer, og en må nok avskrive Ranheimsparken som fest- og dansested, og leieforholdet mellom bedriften og musikkforeringen ble i år for første gang på

nærmere 50 år ikke fornyet, og dermed er en rik epoke i Ranheims forlystelsesliv slutt.

Stedet blir fremdeles en åpen plass, og et idyllisk sted for mødre med småbarn og ellers for alle som vil slappe av i pene, rolige omgivelser.

Mye kunne skrives om Ranheimsparken, men jeg vil tillate meg å nevne først og fremst — disponert Lundberg med idéen, og siden direktør Thorry Kiær fra 1925 og helt til han sluttet på Ranheim, og videre direktørene Overwien og Ellingsen, — med andre ord ledelsen ved Ranheim Papirfabrik, som også eier Ranheimsparken. Alle disse har vist en meget stor forståelse av parkens betydning for stedet og har kostet alt til parkens fornyelse og vedlikehold.

Til slutt må nevnes Ranheim Musikkforening som hele tiden har nedlagt et imponerende frivillig arbeid for å holde parken i skikkelig stand og som i over 50 år har vært ansvarlig for alle tilstelninger i parken.

Det er nok med vemod, men også med mange gode minner vi eldre på Ranheim tar farvel med Ranheimsparken, men slik er tidens gang, og vi må bare bøye oss for det.

T. B.

Den som går i skog og fjell kan, hvis en har øynene med seg, oppdage litt av hvert. Det kan være pene steiner, pussige trerøtter, trær med utvekster osv.

Oskar Skjervold er friluftsmann, og at det finnes mye rart i skogen har han mange ganger erfart.

Han er veldig interessert i slike utvekster på trær som vi kaller «rirkuler». Den rirkulen som vi ser på bildet, foran gutten, har han funnet på ei bjørk i Tydal. Bjørka var ikke særlig stor, sier Skjervold, men rirkulen var omkring 100 kg, og måtte kjøres fram til bygds med traktor. Nå har han hulet ut den og pusset den til en bolle, 50 cm dyp og mellom 60 og 70 cm i diameter.

Artig arbeid, sier Skjervold, men nå har han funnet en som er enda større. Den blir på størrelse som et lite badekar.

Kondisjon, stress og arbeidsulykker

Sammen drag av prof. dr. med. Kåre

Rodahl's foredrag ved det 12. verne-

møte 6. november 1970

Det er ofte populært å sammenligne menneskekroppen med en forbrenningsmotor. Sammenligningen kan ha mye for seg. Eksempelvis er virkningsgraden for begge «maskiner» omtrent den samme. Får en to-takts motor for mye olje i bensinen, vil det bli et belegg i motoren. Er blandingen for mager, vil den lett begynne å hoste og harke. Det samme skjer med mennesket. Spiser vi for mye fett, får vi belegg i arteriene, og spiser vi for mager kost, vil vi heller ikke yte full effekt.

Sammenligningene halter på et meget vesentlig punkt. Mens motoren slites ved bruk, er menneskekroppen en bruksmaskin. Normalt vil kroppen forsterkes ved bruk. Arbeid er altså sunt. Men vi må alltid huske at arbeidet aldri er et mål i seg selv. Vi bør stille oss slik at vi har noe til overs når arbeidsdagen er slutt. Vi har livet bl. a. for at det skal leves.

I våre dager blir stress-sykdommene stadig mer utbredt. Det må i denne forbindelse understrekes at stress ikke utelukkende er av det onde. Stress er noe av det som skiller oss mennesker fra de mere lavstående organismer. Innen rimelighetens grenser er stress å regne som kryder på maten; det som setter spiss på livet. Stress er først og fremst farlig for folk som er i dårlig form. Det er også å merke seg at stress representerer en større fare for folk i stillestående arbeid. Er man opprømt, bør man gå en tur. Dette vil ha mental-hygienisk betydning, og har også fysiologisk betydning. Når man er i bevegelse, vil blodårene utvides, og man får derved ikke den forhøyning i blodtrykket som man ellers ville ha fått.

Et kardinalsymptom ved stress er tretthet. Denne tretthet kan langt på vei avhjelpes ved fysisk trening. Mens den jevne mann bare makter å yte 30 prosent av sin maksimale kapasitet over et lengere tidsrom, kan en veltrenet idrettsmann yte 50 prosent av sin maksimale kapasitet over et len-

gere tidsrom. En veltrenet idrettsmann er altså ikke bare sterkere enn en alminnelig mann, men han kan utnytte sin styrke bedre.

For at kroppen skal funksjonere, må den ha et riktig brennstoff, og den må operere i et noenlunde riktig klima. I denne forbindelse bør man gjøre oppmerksom på betydningen av å opprettholde vaskulaturen i kroppen. Forstyrres denne, minsker ytelsen. Vi bør drikke 4 til 6 glass vann om dagen. Dette er det de færreste som gjør. Det er tegn på kortsynthet når arbeidsgiverne ofte nøler med å investere i ventilasjonsutstyr. For høy temperatur vil måtte gi øket tretthet. Ved kroppsarbeid bør det fortrinnsvis være under 20° i arbeidsrommet.

Ulykkesfrekvensen i arbeidslivet har en tendens til å stige utover arbeidsdagen. Dette har en nær sammenheng med øket tretthet. Fysisk trening er derfor direkte skadeforbyggende. Det bør etableres et betydelig nærmere samarbeid mellom bedriftsidretten og eksempelvis organisasjoner som Vern og Velferd. Alle aldersgrupper må mere aktivt med i fysisk utfoldelse. Det er grunn til å tro at når man blir svakere ved øket alder, skyldes dette først og fremst at man er mindre aktiv når man har passert sin grønne ungdom. Eldre mennesker, som holder seg i god fysisk form, vil heller ikke få den markerte økning i reaksjonstiden som man ser hos de fleste eldre mennesker.

Fysisk trening betyr nødvendigvis ikke at man skal trave rundt i skog og mark. Man kan utmerket godt trene hjemme i stua — eller for den saks skyld gjerne i senga. Pass imidlertid alltid på å varme godt opp. 5 minutters tauhopping hver dag er en utmerket form for mosjon. Den eneste måte å bli sterkere på uten å trene er ved å spise mannlige kjønns-hormoner. Visse undersøkelser tyder på at produksjon av mannlige kjønns-hormoner øker ved ultrafiolett stråling. Dette kan kanskje være et argument for at også trøndere bør ta ferie

på sydligere breddegrader.

Det er spesielt viktig å trene opp musklene i mageregionen. Den beste og riktigste øvelse for å oppnå dette er latteren. Man må i denne forbindelse passe på at man ler *med* og ikke *av* sine medmennesker.

Til slutt kan det være riktig å peke på at intet er så farlig som livet, for ingen kommer levende fra det.

E. S.

„På fabrikkveien“

De som har noen år både i fabriken og på baken, minnes sikkert de idylliske tilstander som hersket på «fabrikkveien» før i tiden. Da man etter endt arbeidsdag kunne spasere hjem, flere i bredden, vel vitende om at man gikk både trygt og sikkert. De eneste kjørende en møtte var praktisk talt bare noen syklist og kanskje en og annen kar med hest og vogn. Akk ja, det var en deilig tid.

Men så begynte automobilene å komme. Flere og flere ble det av dem. Til slutt så mange at tidligere tiders idyll sakte men sikkert ble trengt bakover, og til slutt helt over og ut.

Fra som sagt, å gå lett småpratende tre og fire i bredden, så går man nå en og en etter hverandre. Snikende langs nettinggjerdet eller ytterst på kanten av veien, skrekkslagen gløttende over skulderen for å hindre en altfor tidlig utbetaling av livspolisen.

På denne veien står det flere trafikkskilt, bl. a. ett i hver ende, som forteller at høyeste tillatte hastighet er 25 km/time.

Kjære rattmennesker! Vi vet da så inderlig vel at dere har fine biler med sterke motorer og at dere er veldig flinke til å kjøre, og at alt dette bør demonstreres. Men likevel. Tenk litt på oss som går eller sykler. Tenk litt på at veien til dels er smal og krokete og at en faresituasjon lett kan oppstå. Ikke kjør fortere enn disse 25 kilometrene som står angitt.

En annen ting. På høyre portstolpe til hovedporten ved vaktstua står det et trafikkskilt. Det er et fareskilt med teksten STOPP. Det kan sannsynligvis spanderes en flaske automatsolo på det menneske som noen gang har sett en bil stoppe foran dette skiltet før det kjøres ut gjennom porten og ut på veien.

Og en tredje ting, som dog ligger i et annet spor. Når man ser all denne fine asfalten som ble lagt nå i høst foran garasjene og utover Vika, så er det mange som spør hvorfor en ikke tok med resten av veien nedover til jernbaneundergangen med det samme. Når nå folkene og asfalteringsutstyret var her likevel. Det er jo klart at det har kostet penger. Men det koster jo å ha veien slik den er nå også, med høvling, grusing, bruk av støvdempingsmidler og det hele.

Syklolist

70 år:

Monrad Gulliksen	9/12 - 70
Marie Johansen	23/12 - 70

60 år:

Otto Henriksen	12/2 - 71
Andreas Engberg	8/3 - 71

50 år:

Torleif Holthe	13/1 - 71
Andor Kirkvold	13/2 - 71
Bjerg Rundberg	24/2 - 71
Aksel Berge	6/3 - 71
Ingolf Larsen	8/3 - 71
Arvid Jakobsen	10/3 - 71

Kronologisk oversikt over skader 1.—3. kvartal 1970

Skade nr.	Skadedes avd., arbeidssted	Skadedes alder	Skadedes anstid	Skadested, skadesort
1	Celluloseavd., huggeriet	21 år	3 år	Slo muskel i hånd
2	Transportavd., sporet	27 »	8½ mnd.	Oprevet brysthulen
3	E-avd., omrullemaskin	50 »	31 år	Forklemt hånd
4	Celluloseavd., sodahus	51 »	19 år	Klemt finger
5	Sekkeavd., hylsemaskin	20 »	3 år	Brudd i hånd
6	Celluloseavd., huggeriet	28 »	8 mnd.	Forklemt hånd
7	Hovedavd., rullmaskin	44 »	27 år	Rusk i øyet
8	E-avd., hylsevikl.	38 »	3 år	Vrikket foten
9	Bygningsavd., veien PM 5	58 »	5 år	Slo skulder
10	H-avd., hollenderiet	37 »	1 år	Slo vrist
11	Mek. verksted, slipeskive	22 »	3 år	Slo foten
12	Transportavd., truck	27 »	6 år	Klemt hånd
13	H-avd., kjeller PM 5	48 »	29 år	Skar pekefinger
14	H-avd., PM 6	25 »	1½ år	Kutt i pekefinger
15	Salen	18 »	1 dag	Slo skulder
16	H-avd., PM 4	53 »	35 år	Klemt hæl
17	Celluloseavd., sodahus	23 »	2 år	Slo tå
18	Celluloseavd., huggeriet	34 »	1½ år	Avkuttet 4 tær
19	E-avd., omrullemaskin	18 »	2 år	Slo kneskålen
20	Celluloseavd., huggeriet	19 »	10 dgr.	Skar sår i tommelen
21	H-avd., PM 6	39 »	4 år	Amoniakk på øyet
22	E-avd., Polar	59 »	36 år	Klemt hånd
23	Bølgepappavd., transp.b.	20 »	1 mnd.	Fotskade
24	» printer-slottet	19 »	3 mnd.	Sår i pekefinger
25	» huggeriet	45 »	23 år	Pekefinger klemt
26	Cell.avd., på veien	51 »	34 år	Slo kneet
27	Bygn.avd., elektrofilter	63 »	23 år	Verdd kne
28	Mek. verksted, plateavd.	25 »	6 år	Rusk i øyet
29	Bygningsavd., sodahus	60 »	24 år	Brudd i tommel
30	» »	46 »	4 år	Klemt finger
31	H-avd., PM 6	35 »	10 år	Klemt finger
32	H-avd., RM 1	31 »	5 år	Slag i hodet
33	E-avd., klistremaskin	63 »	16 år	Fall, slo hodet
34	Salen, prøverom	52 »	3 år	Splint av tann
35	H-avd., RM 5	18 »	4½ mnd.	Førstuet ankel

Gjennomsnittsalder: 37,3 år. Gjennomsnittlig ansettelsestid: 11,4 år

SKADESTATISTIKK

Det er registrert 35 skader i de 3 første kvartal i 1970. Dette er en svak nedgang i antall skader fra de to foregående år (34 og 38 skader). Vi har imidlertid hatt flere alvorlige skader i år enn tidligere. Som man vil huske var vi særlig utsatt i mai-juni. Vi hadde da flere ulykker som lett kunne ha blitt dødsulykker. Takket være rådsnarhet hos flere ansatte ble skadene begrenset.

Hvis vi forsøker å analysere skadene, vil vi se at hender og føtter er

våre mest utsatte legemsdelene. Dette bør man huske på. Det må også vurderes om man ved å benytte hansker kan arbeide sikrere. I en del tilfelle øker ikke hansker sikkerheten. Flere ulykker kunne utvilsomt ha vært unngått om man hadde benyttet skikkelig fottey. Bedriften subsidierer som bekjent verneko. De som ikke benytter denne billige skadeforsikring bør snarest kontakte Underhaug i Mekanisk verksted. Underhaug tar imot bestilling på verneko.

Skadet legemsdel:

Hode	3	skader
Øyne	3	»
Kropp	0	»
Armer	2	»
Hender	15	»
Ben	5	»
Tær, føtter	6	»
Indre organer	1	»

Det er som man vil se i det følgende stor forskjell på avdelingene m. h. t. skadefrekvens. Jeg må innrømme at jeg ikke fullt ut vet hvorfor, men jeg er takknemlig for alle gode forklaringer.

Skadefrekvens for hver enkelt avdeling:

Celluloseavd.	0,08	skader pr. ansatt
Hovedavdeling	0,08	» » »
Etterbeh.avd.	0,07	» » »
Salen:	0,04	» » »
Gummier.avd.	0,00	» » »
Bølgepappavd.	0,15	» » »
Sekkefabrikken	0,01	» » »
Transportavd.	0,06	» » »

Bygningsavd. 0,11 skader pr. ansatt
Mek. verksted 0,03 » » »

Vi ser at Gummieringsavdelingen og Sekkefabrikken ligger best an i denne oversikten. Bygningsavdelingen og Bølgepappfabrikken ligger dårligst an. Mange av skadene på ansatte i Bygningsavdelingen er skjedd utenfor avdelingens område. I Bølgefabrikken har det nok hatt svært mye å bety at man har manglet erfaring for hvilke faremomenter utstyr og maskiner representerer.

Ser man på skadefrekvensen fordelt på avdelingen får man mistanke om at gjennomtrekken har innflytelse på skadehyppigheten. Både Gummieringsavdelingen og Sekkefabrikken er relativt stabile arbeidsplasser. På den annen side vil man ha merket seg at de skadene har en gjennomsnittlig ansettelsestid på over 11 år.

Årsaken til skadene ligger ikke alltid i dagen, men det er i hvert fall sikkert at vi med felles anseelser kan bedre situasjonen.

Verneleder

Organisasjonsendringer

Per Wullum er med virkning fra 1. oktober d. å. ansatt som skiftformann i Hovedavdelingen.

Jakob Rønne er med virkning fra 1. oktober d. å. ansatt som dagtid-formann i Sekkefabrikken.

Ole Skjervoldsmo er med virkning fra 1. oktober d. å. ansatt som skiftformann i Sekkefabrikken.

Johan Aune er med virkning fra 15. oktober d. å. ansatt som papirmaskinfører i Hovedavdelingen.

Personalsekretær Erik Såheim fra-

trer stillingen ved utgangen av året for å tiltre ny stilling som opplæringsleder ved Fredrikstad Mekaniske Verksted.

Som ny personalsekretær er tilsatt Harald Myrholm fra 2. januar 1971. Vi vil komme tilbake til presentasjon av ham i neste Ranheims-Nytt.

Fra 2. januar 1971 er ingeniør Bjørn Ola Aune tilsatt som planleggingssjef, og vi vil også når det gjelder ham komme tilbake med nærmere presentasjon i neste nummer.

Prøveordning med flere formenn i hovedavdelingen

Med prøveordning fra 5. oktober d. å. er det startet en 3 måneders prøveordning med bruk av to formenn pr. skift i Hovedavdelingen.

Med to formenn pr. skift er ansvarsforholdet delt, slik at den ene formann vil ha ansvaret for PM I, IV og VI, mens den annen formann vil ha ansvaret for PM V og Hollenderiet.

Med våre faste formenn og de formannsvikarer, som i prøveperioden skal virke som formenn, er i prøve-

perioden formannsstillingene og ansvarsområdet belagt således:

Formenn for PM I, IV og VI:

Oskar Vedvik, Per Wullum, Arne Berdahl.

Formenn for PM V og Hollenderi:

Øistein Henriksen, Svein Johan Mæhlen, Alf Andresen.

Vi ønsker de enkelte til lykke i sine nye stillinger, og nyter samtidig anledningen til å ønske personalsekretær Harald Myrholm og planleggingssjef Bjørn Ola Aune velkommen til bedriften.

Kjell Hilmarsen

HYTTEEIERE

Hyttebygger er det ikke riktig å kalle Oddmund Faksvåg. Selv sier han at han kjøpte 3 nøkler, og dermed var det å låse opp hyttedøra og føle seg heime, sjøl om det er nok så langt heimefra. Hytta ligger ved innsjøen Savalen. Hvis du leter på kartet finner du den et stykke sør om Tynset. Oddmund og familien må altså bruke bilen ca. 200 km. Dette greier han på 2 timer, sier han, men da flyr han vel formodentlig lavt.

Omgivelsene rundt hytta er de aller beste. Fjell, furuskog, vatn. I vatnet er det fisk, både ørret og rør. Det skal ikke være uvanlig med ørret på rundt 3 kg, sier Oddmund, men han har ennå ikke sett den så stor. Bare nå ikke reguleringa av Savalen ødelegger fisket, tenker han høyt.

Men tilbake til hytta. Den har en grunnflate på ca. 40 kvm pluss bu og naturdass. Han har allerede søkt om medlemsskap i gammeldassens venner for seg og familien.

Faksvåg kan ellers fortelle at Trosterud har hytte eller seter i nabolaget, «Niseter», og med rette trekken kan han høre både gauken, orrhanen og Trosterud fra den kanten. I mørke høstkvelder kan han også enkelte ganger høre noe som likner hubroa, men om det er lyder fra Trosterud når han treffer fingeren i stedet for spikeren, eller det er ugla, er ennå ikke helt avklart.

Faksvåg og undertegnede er fremdeles enige om at «det er mye rart i skogen».

B

Faksvågs hytte «Snyttan»

Savalen en stille sommerdag
(Snu bildet mot høyre og du vil få se
jutulen som rår i disse traktene)

RANHEIMSPOKALEN

Fra vår mangeårige agent i Oslo, Thomas Stang, har Bedriftsidrettslaget mottatt som gave dette flotte trofé som har fått navnet Ranheimspokalen.

Det er en stor vandrepokal (ca. 42 cm høy) pluss en miniatyr (ca. 12 cm høy). Begge står utstilt i trofé-monteret i mek. verksted.

Pokalen settes opp etter nærmere bestemte retningslinjer, men intensjonene er at den skal utdeles for enkeltmannsprestasjon innen bedriftsidretten ved A/S Ranheim Papirfabrik.

Vandrepokalen beholdes av erobrer en bestemt tid, og vedkommendes navn graveres på et skjold på sokkelen. Miniaturen fornyes hvert år, da den tilfaller erobrer til odel og eie.

Vi håper denne pokal vil inspirere til større interesse og innsats for enkeltmannsidretten, og vi vil rette vår hjerteligste takk til direktør Stang for gaven.

RANHEIM KRAFT
Bedriftsidrettslaget

PAPIR — VERDEN OG VI

Våre tall for forbruket av papir i 1968 og 1969 har gitt foranledning til en del spørsmål til oss om forbruket i tidligere år. Dette for å få litt mer langsiktig oversikt over utviklingen.

Siden vi har påtatt oss vår selvbestaltede rolle som rapportør om denne del av verdenshistorien, skal vi gi noen tall for forbruket i et par tidligere år:

	1954
1. U.S.A.	174,2 kg
2. Canada	127,0 kg
3. Sverige	90,7 kg
4. Storbritannia	74,4 kg
5. Norge	64,8 kg
6. Sveits	64,0 kg
7. Danmark	63,5 kg
8. Australia	59,0 kg

9. Finland	56,2 kg
10. Vest-Tyskland	49,4 kg

	1959
1. U.S.A.	198,7 kg
2. Canada	127,0 kg
3. Sverige	105,2 kg
4. Storbritannia	93,9 kg
5. Danmark	81,6 kg
6. Australia	80,3 kg
7. Sveits	79,8 kg
8. Norge	75,3 kg
9. New Zealand	73,0 kg
10. Finland	72,1 kg
11. Vest-Tyskland	70,8 kg
12. Nederland	62,1 kg
13. Belgia	60,3 kg
14. Frankrike	52,2 kg
15. Island	51,3 kg

16. Østerrike	40,4 kg
17. Japan	39,9 kg
18. Øst-Tyskland	39,5 kg
19. Irland	39,5 kg
20. Tsjekkoslovakia	38,6 kg

Det er altså en betydelig økning som har funnet sted i disse årene. Følgende tall vil si litt om dette:

	1954 kg	1959 kg	1968 kg	1969 kg
U.S.A.	174	199	250	261
Sverige	91	105	168	186
Norge	65	75	108	116

Store sett kan man si at Sverige i dag ligger der hvor U.S.A. lå for

mellom 10 og 15 år siden. Norge ligger hvor Sverige lå for ca. 10 år siden.

Særlig interesse har det vel å konstatere Norges plass i rekken av nasjonene. Fra 5. plass i 1954 har vi falt til 8. plass i 1959 og ned til 10. plass i 1968/1969.

Vi tror de fleste av oss er av den mening at Norges forbruk ligger meget høyt — også i forhold til de andre vesteuropeiske land. Men selv om forbruket har vært stigende, går utviklingen hos oss langsommere enn i andre land, slik at vi nå ligger godt bak de fleste land i Vest-Europa.

Under det siste vernekurset i november i år stilte kursleder Lie i en av timene dette spørsmål: Hva kan vi her på Ranheim gjøre for å minske arbeidsulykkene?

Fra en av kursdeltakerne kom dette svaret momentant: Få bort brusautomatene! Begrunnelsen var at det over alt, i trappeoppganger, i kroker og krær, på ruller, i røkbokser, rundt på plener osv. ligger gjenslengte brusflasker, som han mente var en felle for enhver som arbeidet i bedriften. Den som har trampet på en flaske vet hvordan det kan gå. Eller kanskje enda verre — falle i flaskeskår, som heller ikke er helt uvanlig å se.

Har han rett? Eller kan problemet med tomflaskene løses på en annen måte?

Deltakere i vernekurset. — Fra venstre rundt bordet Øistein Henriksen, Boye Moksnes, Erik Lie, Arne Sundal, Aksel Berge, Helge Setervold

David Tydeman

Fra tid til annen dukker det opp fremmede fugler, som slår seg til hos oss på Ranheim for kortere eller lengere tid. David Tydeman er en slik en. Han har gjort turen over gamle Nordsjøen og er altså fra England, nærmere bestemt Merstham i Surrey. Det er ca 3 mil fra London.

Det er vel i grunnen en ganske spesiell omstendighet som gjør at David Tydemans ferd nordover stopper her på stedet. Han er nemlig gift med en Ranheims-jente, Anne-Karin Lian, og sammen med henne så bor han oppe i Olderdalen – the valley of the Alder, om en vil.

Hans første opphold under norsk og trøndersk vinterhimmel var visstnok ikke helt uten dramatiske innslag, etter hva vi forstår. Han måtte nemlig gå til anskaffelse av lang underbukse.

— Da jeg kom hit første vinteren, forteller han, så hadde jeg mye klær på her, han peker på overkroppen,

— og så hadde jeg lite klær her, han peker på bena, — og så måtte jeg kjøpe meg en lang underbukse. Da jeg skrev til mine venner i England at jeg hadde kjøpt lang underbukse, da ristet de på hodet og lo godt.

David Tydeman er 21 år og har tidligere arbeidet i en bedrift som heter Foxboro, og hvor man lager apparater og måleinstrumenter av forskjellig slag. Her hos oss arbeider han som hjelperuller på PM5 og PM6. Innimelom er han avløser på prøverommet når prøvetakerne der oppe har avspasering. Han er meget flink til å snakke norsk, er en blid kar som gjerne spanderer et smil på sine medmennesker, og det er i grunnen ganske naturlig å ta en liten prat med denne engelskmann.

— Og hva er så den største forskjellen mellom Norge og England?

— Det er at dere har så mye bedre plass. Og så har dere mere frisk luft. Her i Norge er det større muligheter til friluftsliv, og folk er mere ute. I England er man mere innendørs.

— Er det noen særlig forskjell på levestandard?

— I grunnen ikke. Noe er dyrere her, mens andre ting er dyrere i England. Hus, for eksempel, er vel litt rimeligere der borte, mens strøm er dyrere.

— Har vi samme kosthold og slikt?

— Dere spiser mere fisk her. Og mere røket mat, som røkte pølser og sånn. I England går det på mere fersk mat, mere ferskt kjøtt.

Ellers forteller Tydeman at i England har man hatt 40-timers uke i flere år. På spørsmål svarer han at det ikke er noe særlig problem med å være utlending her ved bedriften, iallfall ikke for ham.

aw

Pensjonist Karl Bjørnstad har mange stubber å fortelle fra den tid han jobbet i mek. verksted. I hans yngre dager var det vanlig med arbeid annenhver helg. I den tida gikk han også på frierfotter i byen, nærmere bestemt ute i lla.

Eneste sikre fremkomstmiddel den gang var toget, og det var mange arbeidshelger det holdt hardt å komme ned fra Reppe til stasjonen til togtid.

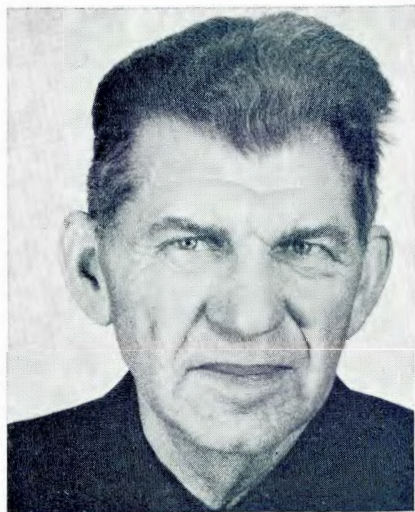
Så en vintersøndag med mye arbeid ble det, da siste mutter var tilsatt, springmarsj til Reppe, hurtig kostymeskifting, (det var han vel vant til

fra Fuskerens scene) og så retur nedover igjen. Da hørte han toget på Være stoppested. Nå rekker du ikke å få tak i siste bufferten heller, tenkte Bjørnstad. Da kom hjelpen i form av en stor lang kar på ski. Det var daværende direktør på Ranheim, Thorry Kiær, som tok en kveldstur i fint føre. — Skal du med toget? sa Kiær til Bjørnstad, som storsprang og hilste.

— Eneste sjanse til å nå toget er at du står oppå skiene mine bak, ropte Kiær.

Bjørnstad tok imot invitasjonen, og akkurat da fløyta gikk for avgang fra Ranheim stasjon, kom de to ned Ranheimslia og ned til den plassen de den gang kalte «Myra». Bjørnstad hoppet over dobbeltsporet og entret siste vogn.

I «Myra» sto Kiær og vinket med skistavene.

Monrad Gulliksen var ikke store karen da han første gang søkte seg ut på arbeidsmarkedet. Han var så vidt fylt 11 år da han ruslet ned på Gården og tilbød kjøkkensjefen sin tjeneste. Det ble ansettelse på deltid med ansvar for at vedkassen var fylt og ellers gå staben til hånd. I årene fremover jobbet Monrad på gården i den utstrekning skolegang og hjemlig sysselsetting tillot det. (Det var jo gårdsbruk på Nedre Fossen også.) Etter hvert ble naturligvis arbeidsområdet utvidet, og i 1916 ble avtale om fast ansettelse inngått. En av de jobbene som spesielt falt på Gulliksen var høypressingen om vinteren. Pressen ble drevet av hestevandring, og det medførte jo da kombinasjon med hestestell og pass, — noe som ynglingen likte særdeles godt. I det hele tatt fant han seg meget godt til rette i landbruket, men det var nå liksom fabrikken som øvet den sterkeste tiltrekningen, og i 1923 ble høygaffelen byttet ut med båtshaken.

Oppholdet i fjæra ble imidlertid av kort varighet, for allerede samme år var Gulliksen å finne i hollenderiets 3. etasje. Her besto oppgaven i å sørge for at jerntanken inneholdt masse av passende konsistens for den videre bearbeidelse i selve hollenderiet. Det gjaldt å overvåke at masse, vann og

fibersørpe fra gjenvinningsanlegget for bakvann tilfløt tanken i de rette proporsjoner, — altså å fungere som konsistensregulator. Ble massen for tykk, gikk det ut over sirkulasjonen, og ble den for tynn, forlangte hollenderførerene tilskudd av ublandet masse som måtte måkes ned i hollenderne, og det var jo litt av en jobb. Var det blitt tynt i tanken, så tappet hollenderførerene tilsvarende mindre av blandingen, samtidig som bakvannssieberne spedde på med sitt fortynningsmiddel. Det kunne derfor ta en viss tid før normale forhold inntrådte igjen, og det var da naturligvis fristende å la bakvannet seile sin egen sjø for å påskynde normaliseringen.

Gulliksen husker særlig en gang det ble adskillig månelyst der oppe i høyden, da det ble konstatert at en slik konsistensregulering fant sted, og Monrad fikk en kraftig overhaling for å ha stengt av bakvannet, — noe han dog var uskyldig i, og tilbakeviste beskyldningene med kraft og styrke. Heldigvis var fuktigheten stor i de øvre regioner, så utladningene representerte ingen direkte brannfare.

Da det nåværende hollenderiet ble satt i drift, kom Gulliksen tilbake til sin opprinnelige virksomhet, idet han igjen havnet i kjøkkenet, — nemlig farge- sådant. Her har han en jobb som passer utmerket for ordensmannen Gulliksen. Det gjelder jo å være nøyaktig og omhyggelig ved tilberedning av de forskjellige ingredienser, om man ikke skal få ubehagelige overraskelser når det gjelder kvaliteten av det ferdige produkt, og Gulliksen er påpasseligheten selv.

Når Gulliksen etter 54 år i bedriftens tjeneste klapper igjen reseptboken og trekker seg tilbake, er han noe i tvil om han skal nyte sitt otium i Nedre Fossen, eller om han skal sette kursen nordover. Siden hans datter bosatte seg i Bodø, har ferieturene jevnlig gått dit, og Gulliksen synes det er en likandes by, samtidig som det er et ønske å få far oppover. Enten det nå blir slik eller slik, synes Monrad det skal bli fint å gå over i pensjonistenes rekke og kunne innrette seg som han selv ønsker.

Gulliksen ble tildelt Norges Vels medalje i 1959.

Marie (Maja) Johansen er ekte ranheims-pi, født og oppvokst på «Lusøra», og sterkt knyttet til stedet. Ingenting kommer opp mot Ranheim.

De første årene etter at hun ble voksen (dvs. hadde nådd konfirmasjonsalderen) stelte hun huset hjemme, men da hun var 23 år, ble det anledning til å søke seg ut, og så ble det fabrikken da, naturligvis. Fra første stund har hun vært sortersker — et arbeid som passer utmerket for henne. Kjapp, energisk, arbeidssom og nøyaktig, egenskaper som sikret så vel kvantitet som kvalitet. I hine dager var de tekniske hjelpemidler hverken så avanserte eller så rikelige som i dag. Det kunne bli kamp om

transportmateriellet, og oversorterskeren avgjorde suverent hvem som fortjente å få tildelt utstyr. Det kunne derfor bli mye omlasting av arkene, som ofte måtte plasseres på gulvet i første omgang. Det hele ble forevrig strengt overvåket av salsmesteren, som alltid etter endt frokostpause trådte ut på trappen foran salskontoret, strøk sine flotte barter og forvissnet seg om at hele haremnet var på plass og i aktivitet.

Maja likte arbeidet meget godt (det er så rart med det en behersker til fullkommenhet) og hun ser med udelte glede tilbake på de 45 årene på salen. Det var rart å slutte da hun nådde aldersgrensen, både av hensyn til arbeidet og kameratene. Men når hun nå har tilpasset seg de nye forhold, synes hun at hun har det fint.

Hun har alltid vært glad i håndarbeid, og får jo nå god anledning til å dyrke denne hobbyen i sin hyggelige leilighet i aldersheimen. Det var forevrig litt av en overgang å flytte fra Lusøra, selv om strekningen ikke er så lang, og den første tiden var det ikke lenge mellom hver gang hun måtte ta en tur til broder Kekken for å være på hjemlige trakter. Men den menneskelige tilpasningsevne er jo stor, og nå er det bare stas på Nedre Ranheim, med hyggelige sammenkomster og besøk hos de forskjellige leieboere.

Utenom arbeidet har Marie Johansen deltatt aktivt i Arbeidsmannsforeringen, hvor hun også har sittet i styret.

Norges Vels medalje ble hun tildelt i jubileumsåret 1959.

A. M.

Ranheims-Nytt
ønsker alle sine bidragsytere
og lesere en
God Jul

Red.

Håndball - damer

Første rekke fra venstre: Brit Antonsen, Mari Singsås, Hilde Nilsson, Berit Mikalsen, May Hammer. — Annen rekke fra venstre: Gunhild Kvaale, Mette Aune, Ingeborg Størseth, Anne K. Bjørvik, Grethe Mossing, Sonja Stene.

Vi synes det ikke er en dag for tidlig å la dere som kan ha unngått å høre det, få vite at jentene har begynt å spille håndball — og vi leder i skrivende stund vår divisjon med 4 poeng. Nå ja, vi er blitt gjort oppmerksom på at det er noen av de andre lagene som ikke har spilt like mange kamper — men likevel.

Det hele begynte med en tilfeldig bemerkning. Vi spurte rundt om det var mange som var interesserte, og det var overveldende, forholdene tatt i betraktning. Den første dagen vi hadde trening, drev vi hardtrening i 2 timer. Og det ble en «dagen derpå». Vi gikk rundt, stive og knirkende, og det var absolutt en fordel enten å bli sittende eller stående. Den manøvren med å komme opp fra sittende stilling var en lidelse. Vi snakker ikke om hvordan det var å gå i trapper. Kommentarer manglet det så visst ikke

på. Men at behovet for mosjon var til stede, var ganske ettertrykkelig bevist.

Treningen fortsatte, og det ble fart i sakene. Vi trente ute lenge. Altfor lenge. Det var bare såvidt vi berget oss inn i hus før den første snøen kom. Men overgangen fra utendørs til innendørs gikk ikke smertefritt. Vi fikk nemlig ikke noe lokale på grunn av at vi var så sent ute. En stund var vi ganske fortvilte. Vi gikk til og med så langt at vi tenkte på om det ikke var et sted å være på selve fabrikkken. Ikke bare tenkte. Vi gikk til overing. Møller og spurte om ikke spisesalen på «Sekken» kunne brukes. Møller er all ære verd. Ikke med en trekning viste han at dette var noen utenomdet-vanlige-forespørsel. Han så bare på oss en god stund, og så kom det betenkt at det var for mange ting der som kunne ødelegges under kampens

Treneren for damenes håndball-lag
fru Sundberg

tiltagende hete. Vi trådte av i stillhet og gjorde rask retrett.

Men nå er alt såre vel. Vi har fått treningslokale, egen trenerske og — vi leder vår divisjon.

PS. Hvorfor har ikke bedriften, som er såpass stor, et eget velferdsbygg, eventuelt egen hall der det kan drives forskjellige former for bedriftsidrett?

KL

Håndball

Håndball er en idrettsgren som har vunnet en enorm popularitet i de senere år, da særlig innen bedriftsidretten. Det deltar nå ca. 127 herrelag og 27 damelag i bedriftsserien. Herav er 2 av herre- og 1 av damelagene fra Ranheim. Resultatene for disse er pr. 22. 11. 1970 følgende:

Lag	Spilt	U	T	Pt
Herrer I:	4	1	3	1
Herrer II:	3	2	1	4
Damer:	2	2		4

Håndball er en meget hurtig og krevende idrett som spiller på et meget stort register når det gjelder styrke, hurtighet, reaksjon og tankeevne, spenst og ikke minst kravet til

et godt samarbeid lagmessig. På grunn av dette vil de fleste besitte egenskaper som passer inn i denne idrett. I og med de hurtige vekslinger er dette en idrett uten dødpunkter.

En herrekamp har en spilletid på 2 x 14 minutter uten pause, en damekamp 2 x 9 minutter uten pause.

Mosjonsmessig er det neppe noen annen idrett som gir et så allsidig tilbud. Det er også fra mange hold hevdet at håndball gir et ypperlig grunnlag for annen idrett hvor styrke, spenst, hurtighet og rask reaksjon er så avgjørende faktorer, f. eks. fotball og friidrett.

Vi er i dag 30—35 stk. som er med i herrehåndball, og 12—15 i damehåndball. På grunn av skiftordninger etc. skulle vi vært mange flere, da det kan by på vansker å beholde jevnheten fra kamp til kamp. Når det gjelder damer vil også muligheten for å melde på et lag II være til stede så fremt det nåværende lag spiller seg opp i 1. divisjon. For herrer gjelder også håndballen som grunnlag for fotballsesongen, og da vi også deltar med to lag i fotball, trenger vi mange spillere.

For de som vil være med, enten aktivt eller for mosjonens skyld, ta kontakt med Karl Otto Horrigmo vedrørende herre- eller Kari Løberg vedrørende damehåndball.

Damer trener mandag kl. 1600—1700 og herrer torsdag 2000—2100 på Ranheim skole.

Vel møtt!

Ranheim kraft fotballgruppen

Fotballgruppen har i 1970 hatt et middels godt år. For å ta de dårlige sidene først så ble vi hverken cupmestre eller seriemestre, slik som vi nærmest har hatt for vane. Etter svake resultater i de første vårkampene spilte 1.-laget seg etter hvert godt opp og havnet til slutt på 4. plass i serien. Målet var å bli blant de 6 første for å komme med i eliteserien, som skal opprettes fra neste år av, og dette greide vi med god margin.

I cupmesterskapet ble vi utslått i 3. runde med resultatet 1—2 mot bryggerlaget, som siden ble mestre. Ved seriestart stilte vi opp med et lag i 3. divisjon, men dette ble dessverre utelukket fra denne serien etter bare en kamp. Bedriftsidrettskretsen håndhevet ved denne anledning reglemen-

tet på en altfor hardhendt måte, etter vår mening.

Dersom oppslutningen om forhåndstreningen blir stor nok vil vi også neste år forsøke å stille to lag. Vi oppfordrer derfor alle som har lyst til å være med å ta kontakt med fotballoppmannen Agnar Olsen. At bedriftsfotball er populær i Trondheim illustreres best ved at det i 1970 deltok 106 lag. Regner vi 14 mann pr. lag vil det si at ca. 1500 personer har deltatt i denne form for mosjon.

Serieabell 1. divisjon, avd. B:

Brannkorpset	13	10	2	1	33—	9	22
Posten I	13	9	1	3	30—	10	19
Fjellanger	13	8	3	2	22—	8	19
Ranheim I	13	6	5	2	30—	18	17
Sporten	13	7	2	4	22—	17	16
NTH I	13	6	3	4	15—	12	15
Albert I	13	6	1	6	24—	20	13
Frisørerne	13	4	5	4	15—	16	13
Autronica	13	5	3	5	13—	18	13
Telegrafan	13	3	4	6	13—	18	10
FK-banken	13	2	4	7	12—	25	8
Cylinderserv.	13	0	7	6	9—	19	7
Garnison I	13	1	3	9	10—	26	5
Bilrutene	13	1	3	9	7—	39	5

SPREK PENSJONIST

Den 11. oktober foretok Ola M. eller *Ole Johannes Barstad*, som navnet lyder ifølge kirkeboken, en viss omlegging av sitt arbeidsprogram, idet han — med opprettholdelse av full dag — sjåltet ut jobben som lasteformann til fordel for andre aktiviteter. Forbindelsen med den industri han har tjent i 53 år ble ikke dermed brutt, for hovedtyngden av innsatsen faller i skogbruket, nærmere bestemt Ranheimsskogen, hvor tynnings- og opprenskningshugst nå foregår for fullt, uavhengig av vær-, føre- og temperaturforhold. Vi hadde regnet med at en dag det var nærmere 15 minusgrader måtte egne seg bra til en liten prat, for da ble det vel neppe noen skogstur. Var det likt, akkurat den dagen kom den gode Ole hjem først ved mørkets frembrudd. — Ho! Det var fint der oppe, noe annet å puste inn frisk luft i stillheten enn kjaset og maset på rampen i eksosfylt atmosfære. Omstillingen til pensjonstilværelsen gikk dog ikke helt glatt, da det var litt vanskelig å foreta programmeringen slik at tiden strakk til.

Ola M.s meget aktive liv tok, som vi skjønner sin begynnelse 11. 10. 02, og 15 år senere gikk veien til fjæra. Men allerede neste år bekledte han stillingen som merker og veier i pakkeriet, et verv som pakkerne eien-

dommelig nok bekostet, med et mindre tilskudd fra bedriften.

Neste etappe ble tilbakelagt på Saksa, først som saksgutt og senere som skjærer. I 1936 ble det overflytting til pakkeriet, og i 1950 avanserte Barstad til lasteformann.

Med et stort smil gjenkaller han i erindringen en episode fra den første tiden som saksgutt. Den gang ble rispakkene lagt på gulvet, og så kom pakkerne, foretok opplasting på en spesiell vogn og dro hele stasen bort til pressa. Til sine tider kunne det bli ganske trangt og noe vrient å manøvrere kjøretøyet forbi alle forhindringer. En dag som det var særlig beskjeden klaring mellom saksa og buntene, gikk det ikke bedre til enn at vogna kolliderte så voldsomt med en av stengene som holdt skakebrettet at denne røk. Da papirmesteren ble oppmerksom på at arkkuttingen var innstilt, ville han naturligvis ha rede på årsaken til produksjonsstoppen, og den var jo nokså åpenbar.

Hvem har gjort dette? Nei, ingen hadde iaktatt hendelsen, men det lyktes nå likevel ganske snart å få saken oppklart. Meget oppbragt braste pappersmästaren bort til pressa og ga de to synderne en kraftig overhaling. Disse var imidlertid så travelt opptatt med sitt arbeid at de overhodet ikke ble oppmerksom på mesterens nærvær. Da tordentalen endelig tok slutt, kom det tørt fra den ene av pakkerne: «Sa du noe?» Det avvæpnet den vrede herre fullstendig, og mens han forgjeves forsøkte å skjule et smil i skjegget, trakk han seg raskt tilbake.

Blant fritidssystemene har idretten inntatt første plassen. Barstad kom med i idretten da han var 17 år og var aktiv friidrettsmann i nærmere 20 år. Som skihopper lå han godt fram på inntil 1927, da en fotskade nødvendiggjorde en viss innskrenkning, men langrenn ble det jo fortsatt. Så sent som i 1965 deltok Barstad i Gjøvrarenet. Ellers har han alltid vært meget interessert i å få den oppvoksende slekt med i idrettsbevegelsen, og Skifarfar er en meget populær skikkelse i Olderdalen. Om sommeren inngikk sykling også i programmet, og sykkelene er fortsatt

jevnlig i bruk. Da ekteparet Barstad i 1964 skulle en tur til Stoksund, tok Ola velocipeden fatt og nådde målet ikke så svært lenge etter sin viv som benyttet offentlig befordringsmiddel.

Det har naturligvis blitt durablig med premier gjennom årene, og vi er svært spent på å få se det trofeet som Barstad setter størst pris på. Dog er det ingen blankpusset pokal han kommer med, men en trefigur som forestiller et dansepar. Det er førstepremien i en dansekonskurranse i Finland.

Det sier seg selv at en så aktiv og interessert idrettsmann som Barstad tidlig ble trukket inn i administrasjonen både på Ranheim og i kretsen. Blant annet satt han i kretsstyret for Sør-Trøndelag Friidrettskrets i 10 år, hvorav de 7 siste som formann, og en rekke diplomer fra forbund og krets

vitner om at man har satt pris på innsatsen. Som dommer i friidrett og skisport har han også en meget lang tjeneste bak seg. Han ble forbundsdommer for disse to grener i henholdsvis 1938 og 1946, etter å ha dømt ved stevner siden 1927.

Treskjæring er vel kanskje Barstads kjæreste hobby. Når han vandrer i skogen har han alltid en våkent øye for rirkuler og andre gevekster, og det er de underligste dyr og figurer han gjennom årene har tryllet fram, til dels med meget små inngrep med kniven. Det er utrolig hva han kan få frem med en ubetydelig endring av det som naturens luner har lagt til rette, men som de aller færreste ville oppdage.

Barstad ble tildelt Norges Vels medalje i 1949.

A. M.

Ranheims revyer

Naturvern - Natursvin

At året 1970 spesielt er viet naturvern vet nok de fleste. En får bare håpe at det ikke er for sent. Enkelte har vel tenkt på disse tingene før også, f. eks. i en av klubben Fuskerens revyer i 1930-åra. Visen det her gjelder skal vi ikke kommentere nærmere, den taler for seg selv. Ordene naturvern og natursvin var visst ikke oppfunnet ennå, — men forfatteren greide å få fram sin mening likevel. Det gjorde han på denne måte:

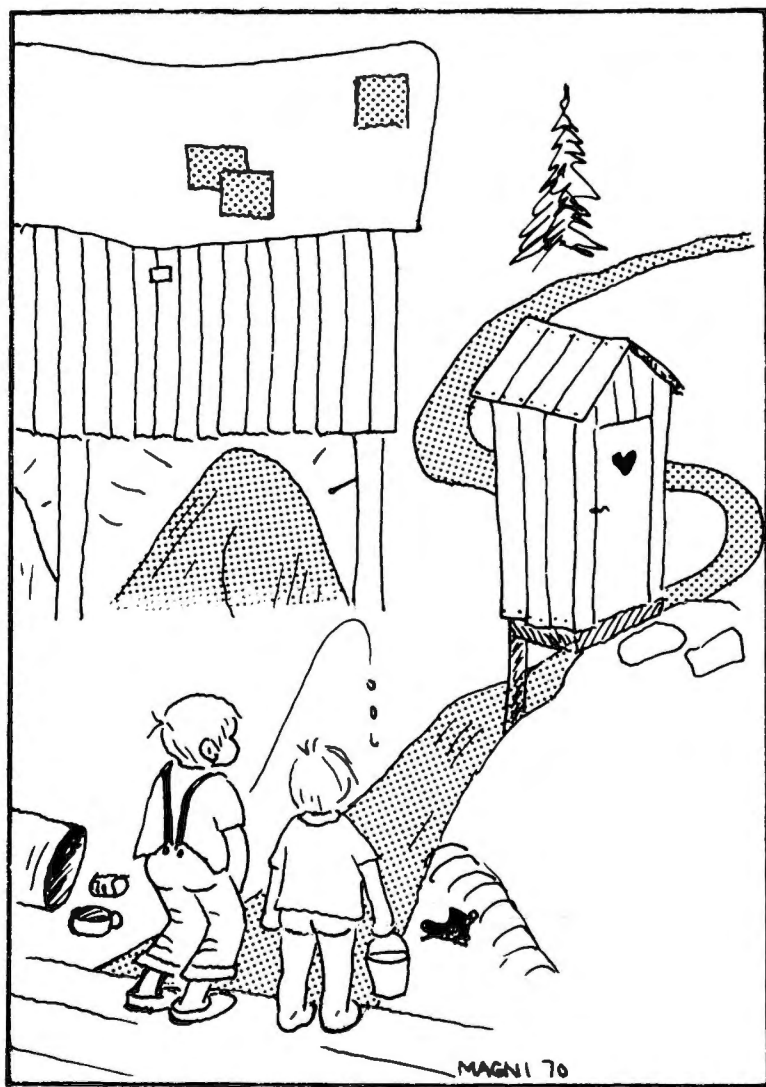
Fra Solemstjøinna rinn det ut en liten bekk
Hei san, kor et kildevann!
Tjukk som graut og med en farve svart
som blekk,

myrjöss og sand.
Sleike litt på rustat jern og gammel sko,
rinn forbi ei fjøsdýnn, snuse på et do, —
hælse ti kvar enda dråppa har vi her.
Ja, de kan vel saktens tru oss.

Ref.:

Her oppå Reppe
finnes det vel neppe
nån som kjøpe kunstig frau te dyre pæng,
nei bækken gir oss ail den møkka
som vi træng!

Den får vi gratis så mye vi vil ha,
så vi må vel sei vi har det ganske bra,
her oppå Reppe.

Når vi koker sup så spares litt av kvert,
 hei san, bærre stå og rør.
 Enda blir det både godt og varmt og sterkt
 — no ska de hør:
 Rusiner og svesker trengs itj sløses bort,
 i bekken finns det plenti opp av sauelort,
 helse ti kvar enda dråppå har vi her.
 Ja, de kan vel saktens tru oss.

Ref.:

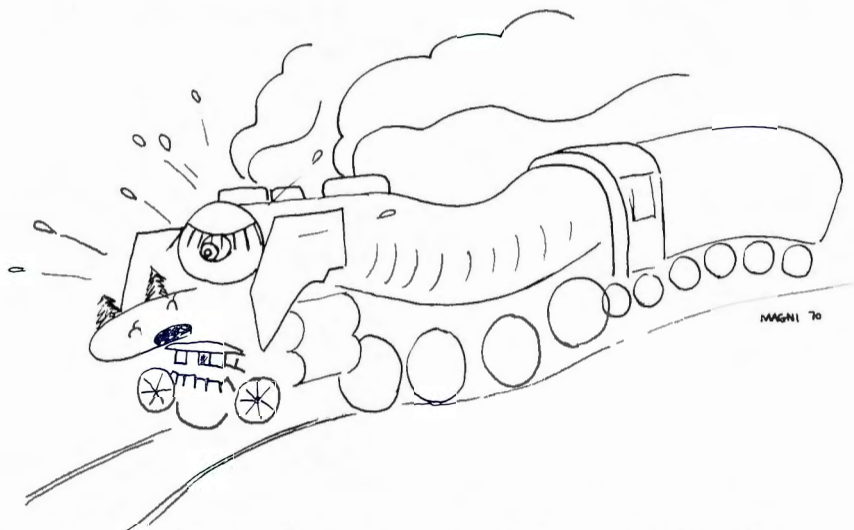
Her oppå Reppe
 finnes det vel neppe
 nån som kjøpe rusiner te dyre pæng —
 nei, bekken gir oss ail den rusinern vi treng
 — dein får vi gratis så my vi vil ha.
 Så vi må vel sei vi har det ganske bra
 her oppå Reppe.

3. vers [REDACTED] — SENSUR

Vi har for ikke så mange uker siden feiret en stor begivenhet i Norges Statsbaners historie. Nemlig elektrifiseringen av Dovrebanen helt fram til Trondheim. Vi skal ikke her gjenta noe av det som ble sagt og skrevet i den anledning.

Dovrebanen har vært samtaleemne og diskusjonsemne i lange tider, og et meget omtalt og omstridt tema var

i sin tid anskaffelsen av de såkalte «Dovregubber». Disse svære lokomotivene som skulle trekke hurtigtogene over Dovrefjell, sommer som vinter, hadde nok sine nykker. — Klubben Fuskereen deltok også i denne diskusjonen på sin måte i en revy i 1938. Det er denne versjon av diskusjonen om «Dovregubben»s meritter over Dovrefjell vi skal gjengi her:

Høgt opp i Rondane trollfolkets rike,
hør kor det brake og dundre og smell.
Alle vil kjefte og krangle og skrike,
trollpakk med pikk-pakk står bakom
og gnell.

Hør, kan du merke duren i uren?
Tut ata tut ata tut ata tut!
Det er den gubben som blåser i luren.
Tut ata tut ata tut ata tut!

Hør kor han pese og puste og stønne
fram over vidda så lynende snar.
Snart over bergrabb og snart
i det grønne.
Piskende død for en tøffing til kar.
Plutselig står han der dørgende stille.

Tut ata tut ata tut ata tut!
Tar mellom skjeggete graner en trille.
Tut ata tut ata tut ata tut!
Gubben fra Dovre og gubben
fra Strømmen,

begge er skakkjort og rangsnudd
og steil,
møttes som virkeligheten og drømmen
— begge så har de en masse med feil.
Derfor så skal vi til Tyskland

— das grosse.
Tut ata tut ata tut ata tut!
Lag oss en gubbe som fjellet
kan trosse.
Tut ata tut ata tut ata tut!

Gubberitt over Dovrefjell

1. person:

No lyg du!

2. person:

Neigu om jeg gjør.

1. person:

Vil du banne på at det er sant?

2. person:

Neigu om jeg det gjør.

1. person:

Tvi og tvi, du tørs itj,
det er saken.
En kan nesten bli kvalm
i smaken
når det går slik på skeis
på hver en kant.

2. person:

Men det er sant
hvert bidige ord.

1. person:

Det sa du og i fjor.
Mangen skam og skjensel
led jeg,
jeg har tålt så meget av deg,
men at dette skulle skje
det var dog den verste spe.
Først så går du rundt

og rangle
i departementet hele lange
året.

Når heim du kommer
byinne du og krangle
og lugge meg i håret.
Men trur du vi alle er
vettskremte høna
som sluker de verste
skipperskrøna?

Da tar du drabelig feil,
din fjott.

Har du forstått?
Nå, kor traff du så den
gubben?

2. person:

Vest i fjellet.

1. person:

Ja, visst, ja.

2. person:

Kvasse vinden bar ifra.
Bak en stubbe, stor og
lubbren
han på skinnegangen sto.

1. person:

Ja, visst, ja.

2. person:

Pusten holdt jeg, sto og lytta.
Hørte kor han frest og
knirka.
Så av eine hjulet flensen
Men jeg tors itj riktig ensen
der han sto og itjnå virka.
Fram forsiktig jeg meg

fløtta
mens jeg sto og glant og
gløtta.

Det var gubbe som koinn stå
men dessverre ikke gå.
Men brått så small det,
og så gnall det.
og så før den gubben fortivei
— riktig som en åsgårdsrei
Men så i denne samme

stunda
kløna jeg meg fast i kroppen.

Ja, ja, der satt jeg da
og grunna

høgt og fritt heilt oppå
toppen.

Utfør daladomp og lier
over stein og ur og stier
fór vi fram så dampen susa.
Jauggu vart det fart på lusa.
Da med ett den gubbeslarken
fikk et anfall, fy for farken!
Mens han stadig fram

seg dribla
og i magan min det kribla,
gjorde han en tvertfor-

vending
så jeg drømte kraftförg-

blanding.
Ja, der lå jeg da og baska.

var kan hende og litt
lang i maska.

Da var det jeg tok min
store beslutning.

kald og fattet uten prutning.
Jeg skjønte at gubben

var av de skrale.
Kort sagt utenfor det

normale.
Jeg skar da gjennom prat

og tøv
— her var ikke tid til å
tygge drøv.

Gubber bestiltes fra andre
kanter.

1. person:

Få kjenn om pulsen din
skranter.
Å, du store! Si det snart.
Hvor sendte du bestillingen?

2. person:

Til Krupp i Essen.

1. person:

Nei, no dett eg beinast
ned på sessen.
Jau, det skal bli en go'bit no
for borgerpressen.

2. person:

Gjort er gjort —
og bort er bort.
Først så brøt jeg alle

sperringer,
skremte så en flokk med

kjerringer
som med sine grin og fakker
manet alle onde makter.

Derpå ble det gjort en pause
nærmest for å unngå flause.

Mens de andre så fikk
summet seg

og riktig til et sprang
fikk krummet seg.

gikk jeg på metodisk
og stykkevis,

innimellom tok jeg det
rykkevis.

Jeg har alltid vært forsiktig
og holdt meg til det som er

rett og riktig.
Tenk på konsekvensene

og dette med å overskride
grensene.

Ja, nå er kontrakten bragt
i havn

underskrevet med både titel
og navn.

1. person:

Oh jeg må vel bli med deg
på ferden,

men protesterer høylytt
for all verden.

2. person:

Gjør det du,
for da er du slu.

Oh husk at verden er et
fuskverk

og stellet slett
når en mann skal bevise

sin soleklare rett.
Men én ting skal en kjenne

sin mann på —
det er slutningsverset

det kommer an på.

God Jul